

یک گام به سوی آزاد سازی

گفتگو با رییس کل بیمه مرکزی ایران

مصاحبه

● محمد مظفر خرمی



بسیاری از صاحب نظران مسایل اقتصادی و مدیران ارشد صنعت بیمه کشور، بکارگیری ظرفیت بخش های غیردولتی را یکی از مهم ترین راه کارهای توسعه صنعت بیمه کشور می دانند. علی رغم اختلاف نظر در روش و نحوه دستیابی به این هدف، در سال های اخیر اقدامات قابل توجهی انجام شده است، تصویب قانون فعالیت شرکت های بیمه در مناطق آزاد از جمله مهمترین تلاش هایی است که اخیراً در جهت دستیابی به این هدف صورت پذیرفته است. به منظور تشریح ابعاد مختلف این حرکت با جناب آقای دکتر عبدالناصر همتی رییس کل محترم بیمه مرکزی ایران گفتگویی انجام داده ایم. ضمن تشکر از ایشان که به گرمی دعوت ما را پذیرفته و در این گفتگو شرکت کردند، توجه شما را به متن این مصاحبه جلب می کنیم:

مبتنی بود. مسؤولان محترم مناطق آزاد اظهار می داشتند، به دلیل نبود بیمه خصوصی و فقدان امکان لازم برای سرمایه گذاران خارجی جهت استفاده از بیمه های خصوصی که خودشان تأسیس کرده باشند، انگیزه آنها برای فعالیت بازرگانی و سرمایه گذاری در مناطق آزاد کم

با برنامه های آزادسازی صنعت بیمه را چگونه ارزیابی می نمایید؟
● موضوع صدور اجازه فعالیت شرکت های بیمه خصوصی در مناطق آزاد پیش از آنکه در چارچوب سیاست های بیمه مرکزی برای آزادسازی صنعت بیمه قرار گرفته باشد برپایه پیگیری و درخواست مناطق آزاد

اهداف قانون فعالیت شرکت های بیمه در مناطق آزاد

○ آسیا: اهداف تصویب قانون فعالیت شرکت های بیمه در مناطق آزاد بر اساس مقررات پیش بینی شده چیست و ارتباط آن

نقش نظارتی بیمه مرکزی ایران

○ آسیا: در قانون اجازه تاسیس و فعالیت

شرکت‌های بیمه در مناطق

آزاد کشور، نقش پر رنگ

و حایز اهمیتی برای بیمه

مرکزی ایران پیش بینی

شده است. لطفاً ضرورت

نیاز به این نظارت را

توجه نموده و در مورد

نحوه نظارت نیز توضیح

دهید؟

● ذکر این نکته ضروری

است که در بین اهل فن

بیمه، هیچ کس منکر آن نیست که بیمه یک فعالیت بازرگانی بسیار حساس می‌باشد و یک شرکت بیمه در ازای دریافت پول صرفاً یک ورق کاغذ را می‌فروشد اما یک تعهد قوی را می‌پذیرد که صرفاً در زمان حادثه و وقوع خسارت می‌بایست تعهد خود را ایفا کند. بایستی یک مقام ناظر دولتی از حقوق بیمه‌گذاران دفاع کند و نظارت دقیق و منظمی بر سرمایه، ذخایر و تعهدات شرکت بیمه داشته باشد تا موقع پرداخت خسارت دچار مشکل نشود. در حال حاضر در آزادترین اقتصادهای اروپایی مقررات بسیار شدید و سختی برای شرکت‌های بیمه وجود دارد و نظارت جدی بر عملیات آنها انجام می‌گیرد. نظارت پیش بینی شده بر شرکت‌های بیمه در مناطق آزاد تقریباً همان شیوه و روش است که در انگلستان و سایر کشورهای پیشرفته اروپایی بر شرکت‌های بیمه اعمال می‌گردد. نظارت پیش بینی شده

مدیریت را در اختیار داشته باشند. ثانیاً آنها اتکایی اجباری به مفهومی که در داخل کشور مطرح است، ندارند و صرفاً می‌بایست ۱۰٪ از بیمه‌های زندگی و غیرزندگی را به بیمه مرکزی پیشنهاد کنند و



بیمه مرکزی مختار است که قبول کند یا نپذیرد. ثالثاً هیچ‌گونه تعرفه‌ای در آنجا برای رشته‌های بیمه‌ای وجود نخواهد داشت و آنها مجاز هستند به هر نرخ و شرایطی بیمه‌های خود را بفروشند. به نظر من شرایط کافی برای تأسیس یک شرکت بیمه خصوصی فراهم است و هیچ‌گونه محدودیتی برای آنها در مورد فعالیت در مناطق آزاد و تجاری و صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی وجود ندارد. به خصوص که حداقل سرمایه لازم برای تأسیس نیز بسیار پایین است و یک انگیزه خوب برای سرمایه‌گذاری فراهم گردیده است. در حال حاضر حداقل سرمایه برای شرکت بیمه اتکایی در منطقه آزاد ۱۰ میلیون دلار تعیین شده است که با کشورهای دیگر که این رقم در آنجا بسیار بالاتر است، به هیچ وجه قابل مقایسه نیست.

است. لذا تأکید داشتند که برای تسهیل در رونق مناطق آزاد حتماً بایستی بانک و بیمه خصوصی بتواند در آنجا فعالیت کند و سرمایه‌گذاران خارجی بتوانند بانک و بیمه تأسیس کنند. بیمه مرکزی ایران نیز - از آنجا

که این حرکت می‌تواند

تجربه خوبی برای

صنعت بیمه باشد و از

نظر عملیات صدور و

اتکایی بیمه و هم از نظر

نظارت در یک بازار

رقابتی و آزاد توانایی

بیمه مرکزی و

شرکت‌های بیمه کشور

را افزایش دهد - از آن

استقبال کرد و کمک و

توجهات لازم را برای کسب مجوز به عمل آورد.

شرایط لازم برای تأسیس شرکت‌های بیمه خصوصی

○ آسیا: به نظر شما آیا تصویب این مقررات شرایط کافی را برای حضور سرمایه‌گذاران خارجی در صنعت بیمه - از طریق تأسیس شرکت‌های بیمه در مناطق آزاد - فراهم می‌کند؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، لطفاً ارجحیت‌ها و مزایایی که برای ایجاد انگیزه سرمایه‌گذاری برای آنان فراهم شده است را شرح دهید؟

● در مناطق آزاد بر اساس مقررات تصویبی، تأسیس شرکت بیمه خصوصی می‌تواند با صددرصد سرمایه خارجی صورت پذیرد. این اولین امتیاز و ویژگی است. یعنی خارجی‌ها می‌توانند صددرصد

برای بیمه مرکزی در مناطق آزاد عمدتاً نظارت مالی است و با نظارت فعلی در داخل کشور که عمدتاً نظارت فنی است، تفاوت دارد.

حدود فعالیت

شرکت‌های بیمه خصوصی

○ آسیا: از محتوای قانون مذکور چنین برمی‌آید که شرکت‌های بیمه مستقیم فقط اجازه دارند در سطح مناطق آزاد به امور بپردازند و از حضور در بازار بیمه خارج از مناطق مذکور منع شده‌اند. به نظر جنابعالی آیا ظرفیت‌های موجود در آن مناطق برای ایجاد انگیزه حضور و فعالیت کافی است؟

● این که ظرفیت آن مناطق اجازه و انگیزه لازم برای تأسیس بیمه مستقیم را می‌دهد یا نه مشکل منطقه است. اگر بخواهیم به آنها اجازه صدور بیمه برای بقیه نقاط کشور را بدهیم، عملاً با توجه به مقررات حاکم در داخل کشور و نوع نظارت و عملیات شرکت‌های بیمه دولتی داخل کشور عملاً مجوز نابودی صنعت بیمه کشور را صادر کرده‌ایم. قبلاً استدلالی که مطرح می‌شد، این بود که چون شرکت‌های بیمه، خصوصی نیستند، مناطق آزاد رشد مناسب ندارند و

انگیزه سرمایه‌گذاری در آنها نیست. حال که مجوز فعالیت بیمه خصوصی داده شده است، اظهار می‌شود که ظرفیت پایین است

و انگیزه‌ای برای فعالیت شرکت‌های بیمه مستقیم خصوصی در مناطق آزاد نیست. ما که نمی‌توانیم به قیمت از بین رفتن صنعت بیمه کشور، مناطق آزاد تجاری صنعتی را توسعه بدهیم. توسعه مناطق آزاد وسیله‌ای است برای توسعه کلان کشور، اگر آنها بخواهند برای اموال و اشخاص داخل کشور بیمه صادر کنند، خود این عمل به معنای واردات خدمات به کشور است. یعنی مناطق آزادی که بایستی سگجوی صادرات کشور باشند، به سگجوی واردات کشور تبدیل می‌شوند. بیمه مرکزی به عنوان متولی صنعت بیمه کشور به شدت با این امر مخالف است و همان طور که در آیین نامه نیز ذکر شده است، شرکت‌های بیمه فعال در مناطق آزاد می‌توانند در مواردی که سایر شرکت‌های بیمه داخل کشور از صدور بیمه برای برخی رشته‌ها خودداری می‌کنند، آنها با مجوز بیمه مرکزی نسبت به صدور بیمه‌نامه اقدام نمایند. همچنین شرکت‌های بیمه می‌توانند به صورت اتکایی فعالیت



گسترده‌ای داشته باشند و مادر مورد همکاری اتکایی برای آنها اولویت قائل خواهیم شد.

○ آسیا: به طور مشخص چه امتیازهای ویژه‌ای در زمینه‌هایی نظیر امتیازات مالیاتی، مقرراتی و ... برای شرکت‌هایی که در مناطق آزاد تأسیس می‌شوند نسبت به شرکت‌هایی که در خارج از آن مناطق فعالیت می‌کنند پیش بینی شده است؟

● تا آنجایی که بنده اطلاع دارم شرکت‌هایی که در مناطق آزاد تجاری - صنعتی تأسیس می‌شوند تا ۱۵ سال از معافیت مالیاتی برخوردار هستند و به نظر اینجانب این امتیاز بزرگی است که شرکت‌های بیمه هم می‌توانند از آن بهره‌مند شوند.

برنامه‌های آینده برای آزادسازی صنعت بیمه

○ آسیا: به نظر می‌رسد بیمه مرکزی سیاست‌های کلی آزادسازی صنعت بیمه را در دو محور تأسیس شرکت‌های بیمه غیردولتی و اجازه تأسیس فعالیت شرکت‌های بیمه در مناطق آزاد تعقیب می‌کند. جنابعالی رابطه بین این دو محور را چگونه ارزیابی می‌کنید و آیا به غیر از این دو محور اقدام دیگری نیز در راستای سیاست‌های آزادسازی موردنظر قرار دارد؟

● سیاست کلی بیمه مرکزی آزادسازی و خصوصی سازی در صنعت بیمه است. البته برای رسیدن به این

هدف با چالش‌هایی روبرو هستیم. با توجه به روند جهانی اقتصاد و نیز ضرورت گسترش انگیزه‌های رقابتی و بالا بردن

کارایی صنعت بیمه و مهم‌تر از همه جذب سرمایه به این صنعت، چاره‌ای جز گسترش صنعت از طریق اجازه فعالیت به بخش خصوصی و مقررات زدایی تدریجی در این صنعت نداریم. در حال حاضر لایحه اجازه تأسیس بیمه‌های خصوصی در دستور کار دولت محترم است و همچنین طرح اجازه فعالیت به بیمه‌های خصوصی نیز توسط نمایندگان مجلس ارائه شده است که در دستور کار کمیسیون اقتصادی مجلس قرار دارد و به زودی کلیات آن در صحن مجلس مطرح خواهد شد.

فعالیت اتکایی بیمه‌گران مناطق آزاد

○ آسیا: از قانون چنین استنباط می‌شود که فعالیت‌های بیمه می‌تواند توسط شرکت‌های بیمه مستقیم، کارگزاران و بیمه‌گران اتکایی صورت پذیرد. در این میان برای فعالیت اتکایی شرکت‌های بیمه مستقیم با بازار داخلی محدودیت در نظر گرفته شده ولی برای شرکت‌های اتکایی این محدودیت پیش بینی نشده است. آیا بیمه‌گران اتکایی می‌توانند از بازار داخلی قبولی اتکایی داشته باشند؟ در صورت مثبت بودن پاسخ چه شرایطی برای قبولی آنها در نظر گرفته شده است؟

● همان گونه که در پاسخ یکی از سؤالات عرض کردم، هیچ گونه محدودیتی برای شرکت‌های بیمه اتکایی برای عملیات اتکایی قبولی و واگذاری در بقیه نقاط کشور وجود ندارد و آنها می‌توانند کار خود را در این زمینه توسعه دهند. ما نه تنها هیچ شرط خاصی برای آنها قائل نیستیم، بلکه برای تقویت فعالیت‌های بیمه اتکایی مناطق آزاد

سرمایه‌گذاری داشته باشند، ابتدا بایستی درخواست خود را به سازمان مناطق آزاد ارائه نمایند و بعد از بررسی اولیه به بیمه مرکزی منعکس گردد. البته این نکته را هم باید در نظر داشت که استقبال از تأسیس شرکت بیمه بی ارتباط با تمایل عمومی به سرمایه‌گذاری در کشور نیست و این مسأله هنوز به طور کلی حل نشده است و در زمینه‌هایی که قبلاً مجوز صادر شده بود نیز استقبال گسترده‌ای از سوی خارجی‌ها نشده است.

یک خبر خوش برای کارکنان صنعت بیمه

○ آسیا: در حاشیه این گفتگو از آخرین اقدامات انجام شده برای اصلاح حقوق و مزایای کارکنان صنعت بیمه چه خبری برای خوانندگان و کارکنان صدیق صنعت بیمه دارید.

● بعد از پیگیری‌های متعدد چه در سطح کمیته استخدام و چه در سطح بیمه مرکزی و مساعدت مسؤولین محترم وزارت امور اقتصادی و دارایی خوشحالم به همکاران عزیز اعلام کنم که موضوع افزایش حق جذب و فوق العاده شغل نهایی شده است و به زودی جهت اجرا ابلاغ خواهد شد. تلاش ما در سالهای اخیر این بوده است که با اصلاح و هماهنگ ساختن حقوق و مزایای همکاران عزیز با تلاش و زحمات آنها از یک طرف و نیز افزایش هزینه‌های زندگی از طرف دیگر بتوانیم انگیزه لازم را در بین همکاران برای سعی و تلاش بیشتر و دلگرمی افزونتر بوجود آوریم. امیدوارم با ابلاغ اصلاحات انجام گرفته بهبود مناسبی در دریافتی همکاران عزیز ایجاد شود.

در واگذاری به خارج از کشور قطعاً اولویت خاصی برای این‌گونه شرکت‌ها قائل خواهیم شد. ترجیح ما نگهداری هرچه بیشتر در کشورمان می‌باشد و مناطق آزاد نیز به این علت در واگذاری از نظر ما اولویت خواهد داشت.

میزان استقبال از طرح تأسیس و فعالیت شرکت‌های بیمه در مناطق آزاد

○ آسیا: هرچند از زمان ابلاغ آیین‌نامه اجرایی قانون تأسیس و فعالیت شرکت‌های بیمه در مناطق آزاد وقت زیادی نمی‌گذرد، با توجه به شرایط پیش بینی شده در قانون استقبال مخاطبان از این طرح چگونه بوده است؟

● در این زمینه بیشتر کسانی که تمایل به سرمایه‌گذاری دارند در مورد شرایط و ضوابط سؤال می‌کنند و هنوز خیلی از شرکت‌های خارجی از ضوابط و شرایط سرمایه‌گذاری برای تأسیس شرکت بیمه در مناطق آزاد اطلاع دقیقی ندارند. متن ترجمه شده رسمی مقررات اخیراً آماده شده است که برای اطلاع سرمایه‌گذاران و علاقمندان ارسال خواهد شد. کسانی هم که تمایل به